

Oponentský posudok habilitačnej práce PhDr. Kataríny Chovancovej, PhD. s názvom *Sprostredkovaná komunikácia*

Habilitačná práca PhDr. Kataríny Chovancovej, PhD. predložená za účelom habilitácie na Univerzite Mateja Bela pod názvom *Sprostredkovaná komunikácia* zodpovedá monografii v rozsahu 174 strán.

Práca sa člení na tri časti. V prvej časti autorka definuje dôsledne pojem „sprostredkovaná komunikácia“, a to najmä vo vzťahu k priamej a nepriamej komunikácii.

V druhej časti sú prezentované stavebné prvky, s dôrazom na referenčné mechanizmy (deiktická lexika, apelové a kontaktové prostriedky) a všetko čo sa týka konektorov (konektorové pragmémy). Táto časť končí prezentáciou „reprodukovanej“ reči a textových ostrovčekov (« îlots textuels »).

Tretia časť práce je venovaná výstavbovým procesom a stratégiám. Autorka vo svojej práci zdôrazňuje tri komunikačné stratégie, ktoré sa javia ako dôležité: protikladnú snahu o úspornosť a zároveň o dosiahnutie maximálneho účinku u príjemcu, reguláciu lineárnej syntaktickej výstavby výpovede a intertextové odkazovanie na iné jazykové prejavy.

Habilitačná práca je vhodne členená a jej jednotlivé časti prispievajú vcelku k prezentácii problematiky na základe početných a bohato komentovaných príkladov.

Práca obsahuje abstrakt v slovenčine a v angličtine (každý v rozsahu jednej strany) ako aj résumé vo francúzštine v závere práce (7 strán), vhodnú bibliografiu v rozsahu 10 strán a zoznam dokumentov, ktoré boli podkladom pre 11 korpusov.

Excerptované texty umožnia poukázať na viaceré typy sprostredkovanej komunikácie, ktoré uvádzame ďalej v zostupnom poradí na základe ich významu z hľadiska posudzovateľa tejto práce :

- Prostredie tlmočenia a prekladu v Európskom parlamente. Táto časť je veľmi zaujímavá a zreteľne poukazuje na problémy týkajúce sa simultánneho tlmočenia a na riešenia (smerujúce až k „samej podstate remesla“) zvolené za účelom zachovania základného obsahu poslancovho vystúpenia. Popri tom následný preklad realizovaný v pokoji, je bohatší a bližší pôvodnému textu. Autorka, dotýkajúc sa tu podstaty toho, čo je jej prácou, prostredníctvom analýzy úlohy a práce tlmočníka poukazuje dôrazne na nevyhnutnosť vzdelávania predchádzajúceho tejto činnosti : zreteľne sa ukazuje, že tlmočníci nie sú dostatočne „vyzbrojení“ pokiaľ ide o históriu, geografiu, kultúru a politický ako aj ekonomický vývoj krajiny, čo následne spôsobuje problémy pri preklade, napríklad pokiaľ ide o prekladanie vlastných mien, atď., čo môže viesť až k nepochopeniu a k nereštituovaniu informácie.

- Prostredie športových komentátorov, v tomto prípade samozrejme ľadového hokeja. Dvojica novinár a bývalý športovec je zaujímavá vzhľadom na zvláštny spôsob intervencie v súlade s kontextom (tu sa dostávame až k „intertextuálnosti“), ktorý fanúšikovia poznajú.

Vedenie politických debát, do ktorých zasahuje moderátor usmerňujúc debatu s politikmi, pričom debata je často prerušovaná každým z najmenej troch diskutérov.

V tretej časti práce autorka brilantne poukazuje na prítomnosť intertextuálnosti vo všetkých troch vyššie uvedených profesionálnych prostrediach.

Ďalšie analyzované prostredia „sociálne siete“ a rôzne blogy sú, podľa nášho názoru, oveľa menej zaujímavé a prínosné pokiaľ ide o pedagogickú aplikáciu a vedecko-výskumné projekty.

Zhrnieme prínosy tejto práce:

- Prvým a hlavným prínosom je čisto lingvistický prístup autorky. Napríklad, veľmi kladne hodnotíme vzťah medzi typografiou a rôznymi formami sprostredkovaného jazyka, ktorý autorka objasnila. Tento prínos by mohol byť využitý pri počítačovej analýze slovenského jazyka.

- Autorka má schopnosti dobrej lingvistky, pozná veľmi dobre svoje zdroje a má minimálne trojnásobnú jazykovú kultúru : francúzsku (hojne reprezentovanú), anglo-saskú a slovensko-českú.

- Autorka svojou prácou dokazuje, že má výborné znalosti o slovenskej a francúzskej spoločnosti.

- Ako sme už upresnili vyššie, habilitačná práca poukazuje zreteľne na smery vývoja vyučovacích predmetov tlmočenia a prekladu.

Zistené nedostatky práce sú skutočne minimálne a, v prípade potreby, budú môcť byť predmetom niekoľkých poznámok v rámci obhajoby.

Rád by som upozornil kandidátku na jediný bod, ktorý sa týka výskumu sprostredkovaného jazyka na elektronických nosičoch. Prezentované analýzy sa viažu na javy týkajúce sa sprostredkovania v „jazyku“, ktorý sa stal špecifickým, bez toho, aby autorka venovala viac pozornosti chybám vo flexii, v morfológii a syntaxi, pričom im pripisuje ochotne určitú stratégiu úspornosti v komunikácii. Bohužiaľ, ak sa človek zaujíma napríklad o programy vyučovania informatiky umiestnené na internete, v ktorých je dôležitá presnosť poskytovaných informácií, rýchle zbadá, že, okrem odborných univerzitných výkladov, ostatné obsahujú množstvo veľkých chýb, ktoré však vôbec nesúvisia s úspornosťou, ale sú, bohužiaľ, výsledkom istej „negramotnosti“ niektorých mladých Francúzov.

Na záver konštatujem, že posudzovaná habilitačná práca PhDr. Kataríny Chovancovej, PhD. má veľmi dobrú úroveň a je kvalitným podkladom pre obhajobu.

Paríž, 1.1.2013

Prof. Dr Patrice POGNAN
INALCO Paríž